

Georg Brandes' Holberg-bog

Udvidet digital udgave 2007

Version 2.8 - 24.11.2007

Georg Brandes: »Ludvig Holberg«

Gratis. *Klik* ovenfor for at hente PDF'en
Hvis du bruger *Internet Explorer*,
kan det anbefales at hente fil'en i et *nyt vindue* (brug højre musetast)
eller at *save* filen, straks den er downloadet.

(1884) [PDF (2007); 3 MB]

Info om printet udgave kan findes på:

<http://bjoerna.net/bestilling.htm>

Du kan også sende en mail til: post@bjoerna.dk om hvad du ønsker + navn + adresse (så får du en mail om at bekræfte bestillingen).

Indhold

[Georg Brandes' Holberg-bog. Digital udgave](#)

[Bidermann, Mylius og Lehn. Anchersen og Munthe. Et par småting](#)

[400 Biografier](#)

[Holberg's konger](#)

[Det Kongelige Teater 1748-1761](#)

Brandes tegnet af Krøyer i 1875

Georg Brandes var i 1884, da han udgav bogen om Holberg, træt og mismodig, skriver hans biograf, Jørgen Knudsen. Man valgte på Københavns Universitet at styre uden om ham, da man skulle til at fejre Holberg's 200 års-dag, hvad enten det skyldtes at man fandt Brandes for kontroversiel, eller fordi man ikke så ham som én der var særligt kyndig på Holberg. Til gengæld er Brandes' bog muligvis det eneste af betydning om Holberg fra dén tid, der har overlevet tidens tand.

Udgaven rummer følgende:

- En indledning.
- Brandes' bog (efter »*Samlede Skrifter*« 1' udgave).
- Afsnittet om Holberg fra Brandes' »*Danske Personligheder*«.
- ca. 55 artikler fra »*Dansk Biografisk Lexicon*« (1' udgave) om Holberg og nogle fra hans familie, samtidige forfattere og videnskabsfolk, bogtrykkere og teaterfolk og nogle af magtens folk.
- Et lille afsnit med længere ordforklaringer, fx af begrebet 'snapsting' (som ikke har spor med 'snaps' at gøre).

De forskellige dele af bogen er forbundet med hinanden (i den digitale udgave), således at man hurtigt kan springe fra det ene til det andet - og tilbage igen (man kan fx trykke på notenumrene og på sidetallene i noterne). Det kan anbefales at bruge Adobe's bogmærkefunktion. Ved hjælp af dén finder man ret hurtigt, hvad man leder efter. Går det helt galt, kan man lave en simpel elektronisk søgning (men den er langsommere end de andre metoder).

Udgaven er primært beregnet på studerende fra gymnasieniveauet og opefter, og derfor er der mange ord der har fået en kort forklaring med i en fodnote.

På et senere tidspunkt vil jeg udsende en revideret udgave med yderligere ca. 350 biografier. Hensigten er at gøre det lettere at forestille sig hvordan verden så ud på Holberg's tid: Hvem var der ellers? Hvem af dem havde Holberg forbindelser til? Hvem »drillede« han? Hvordan forholdt man sig til ham og hans bøger frem til og med Rahbek?

De nye biografier er foreløbig lagt ind på: <http://bjoerna.dk/Holberg/Brandes-2007-Biografier.htm>.

En samlet PDF-fil (på 10 MB) kan downloades fra adressen: <http://bjoerna.dk/Holberg/Holberg-Brandes-Biografier.pdf>. Fil'en indeholder Brandes' bog, yderligere ca. 350 biografier og forskelligt supplerende materiale.

Bidermann, Mylius og Lehn. Anchersen og Munthe.

Et par småting

Peder Benzon Mylius. Miniature på Frederiksborg Slot (A 4676). Malet omkring 1720 af Johannes Bøhling den ældre (ca. 1687-1737). Miniaturen var på Rønningesøgaard indtil 1905. Den blev erhvervet af museet i 1933/34 fra antikvitetshandler Morhbutter. - Tak til Steffen Heiberg, Frederiksborg Slot, for oplysningerne om billedet. Foto: Bjørn Andersen, 2007.

Der er dukket et par småting op undervejs. Én af dem handler om Holberg's eventuelle ejerskab til de to eksemplarer af Bidermann's »Utopia«, der findes på Det Kongelige Bibliotek. Den navnkundige Paul Johansen skrev for en del år siden en meget spændende artikel til »*Politiken*« om sagen. Hans tese var at Holberg - som privatlærer - havde foretaget tilskrifter i de to nævnte eksemplarer, hvoraf det ene synes at have været ejet af godsejer Abraham Lehn, det andet af Holberg. Men jeg tror desværre det kan siges at Lehn's privatlærer ikke var Holberg, men derimod P.B. Mylius, som var dén der dimitterede Lehn.

Paul Johansen gjorde sig skyldig i en skrivefejl, han skrev P.B. Mygind i stedet for P.B. Mylius, og det betød at man ikke rigtig kunne identificere læreren (jeg kunne i det mindste ikke), for der findes - så vidt vides - ingen P.B. Mygind fra dén tid. Men P.B. Mylius véd man en smule om. Han må ud fra det foreliggende antages at have været rimeligt habil som latiner og han kunne derfor sagtens undervise Lehn. Hvortil kommer at det var dét han fik sine penge for. Holberg kendte til Mylius (og sikkert også til Lehn), men det indebærer jo ikke nødvendigvis at han også skulle have overtaget nogle af Mylius' forpligtelser og noget af hans indkomst.

Se nærmere om ovenstående på: <http://bjoerna.dk/Holberg/Holbergs-Bidermann-eksemplar.htm>

En anden småting handler om hvem det var der flyttede ind hos Holberg i Fiolstræde efter H.P. Anchersen, nemlig Caspar Frederik Munthe. »Man« har vidst at der var tale om en slægtning (Langslet nævner det fx en passant i »*Den store ensomme*«), men der er nok lidt mere i det. Munthe var ret tæt knyttet til historikeren Gram [se om Hans Gram i: Georg Brandes: »*Ludvig Holberg*« [digital udgave]], der jo blev én af Holberg's gode bekendte, så den nye logerende var ikke så fjern endda, han var nemlig både familie (Holberg og han havde et par oldeforældre til fælles) og

én fra Holberg-Gram-miljøet.

Der er allerede dukket mange interessante mennesker op. Nogle dybt seriøse forskere, andre entreprenante bogtrykkere og endelig en flok skuespillere af meget forskellig type. Én af dem, skuespillerinden Materna, skrev selv skuespil ... men da hun døde havde hun næsten færdiggjort en oversættelse af Don Quixote. Var dét evt. én som Charlotta Dorothea Biehl havde fornøjelse af, da hun ca. 20 år senere udgav sin oversættelse? Jeg ved det ikke, kun at jomfru Biehl havde bekendte i skuespillermiljøet.

Skulle du have kommentarer eller spørgsmål til udgaven, hører jeg meget gerne, skriv til:
post@bjoerna.dk

BA's Holberg-sider

De fleste af mine Holberg-artikler indgår i [»Et åbent sind? Om Holberg's tænkning«](#). Bogen foreligger som foreløbig udgave, der kan downloades gratis. Den vil blive udbygget og bearbejdet i løbet af 2006-2008. De artikler der har med [»Jeppe på Bjerget«](#) at gøre vil dog blive udgivet for sig i 2007.

I bogen er der afsnit om **Holberg's breve**, hans fortolkning af **naturetten og folkeretten**, hans **arbejde som filosof og teolog** - og en særlig del af hans **historieskrivning**; som eksempler på det sidste er valgt 'historier' om den albanske fyrste **Skanderbeg** og om profeten **Muhammed**.

I tilknytning til bogen har jeg samlet et [udvalg af Holberg-ting](#) [PDF] og lagt i en digital udgave på internettet. Det drejer sig bl.a. om komedien om **Gert Westphaler**, en række **epistler** og om værket om **natur- og folkeretten**.

Desuden har jeg påbegyndt en [oversigt over links \(og litteratur\) om Oplysningstiden](#).

ANDRE ARTIKLER (ENKELTE AF DISSE ER AF ANDRE FORF.):

ABRACADABRA: DIGITAL HOLBERG: artikler der er listet på *Open Directory Project*, her er de opdelt i emnegrupper | [Holberg's egne tekster](#) på nettet | [Rahbek's Holberg-udgave 1804-1814](#) | [Billeskov Jansen's udgave](#) af: [Værker i tolv bind](#) (indholdsfortegnelsen) | [Litteraturliste](#)

Teater: [Holberg-teater i Kalundborg](#) | [Holberg i Korsør](#) | [Krabasken i Kalundborg](#) [indgår i *»Et åbent sind«*] | [Niels Klim i Kalundborg](#) | [Niels Klim på Falster](#) | [Antihelten Jeppe](#) [indgår i *»Et åbent sind«*] | [Jeppe på gyngende grund](#) [om dansk-polsk opsætning; indgår i *»Et åbent sind«*]

Naturetten. Retsforhold (Supplerende): [Holberg og Bierne](#) | [Holberg, Naturetten og juristerne](#) (Ditlev Tamm i Kalundborg) | [Hugo Grotius](#) | [Deres velfortjente straf](#) (udstilling i Kalundborg)

Personer: [Holberg's konger](#) (Frederik IV, Christian VI og Frederik V) | Holberg's uven, juristen og historikeren [Andreas Hojer](#) | [Africanus og Gynther fra Havrebjerg](#)

Steder: [Sorø](#) | [Brorupgaard - Havrebjerg](#) | [Tersløsegård](#): Holberg's gods ved Sorø | [Theobald Stein's Holberg-statue ved Det Kongelige Teater i København](#)

Sprog: [Sprog og typografi](#) hos Holberg | **Udgivere og forskere:** [Thomas Bredsdorff](#) (Holberg-medaljen 2005)

Du kan åbne linkene så de fremkommer i *denne ramme* - eller så de fremkommer i et *nyt vindue*; brug *højreklik* til at vælge.

Denne rammes adresse: <http://bjoerna.dk/Holberg/links.htm> | Udgiver: [Kultursociolog Bjørn Andersen](#)